

**Національна академія аграрних наук України
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного наукового
центру «Інститут аграрної економіки»
протокол № 6
від « 27 » травня 2016 р.

Голова вченої ради ННЦ ІАЕ,
директор ННЦ ІАЕ

Ю.О. Лупенко

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 ЕКОНОМІКА
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ

з ліцензійним обсягом освітньої послуги 20 осіб
денної та заочної форми навчання

Київ – 2016

Програму навчальної дисципліни підготували:
д.е.н., проф. Пугачов М.І., д.е.н., проф., академік НААН Шпичак О.М., д.е.н.,
проф. Курило Л.І., д.е.н., доцент Мельник А.О, д.е.н., с.н.с. Захарчук О.В.,
к.е.н., доцент Моголова М.М., к.е.н., с.н.с. Боднар О.В., к.е.н., с.н.с.
Ходаківська О.В.

Рецензенти: *Гуткевич С.О.*, доктор економічних наук, професор,
Національний університет харчових технологій,
м. Київ
Забуранна Л.В., доктор економічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ

Рекомендовано до видання вченою радою Національного наукового центру
«Інститут аграрної економіки» (протокол № 6 від 27.05.2016 р.)

Освітньо-наукова програма підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Постанов Кабінету міністрів України від 23.11.2011 р. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 30.12.2015 р. № 1187, «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 20.12.2015 р., «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, методичних рекомендацій «Розроблення освітніх програм» (2014 р.).

Освітньо-наукова програма визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

ЗМІСТ

1	Передмова	
2	Загальна характеристика освітньо-наукової програми	
3	Навчальний план	
4	Пояснювальна записка до навчального плану	
5	Зв'язок освітньо-наукової програми з науковими школами та тематикою науково-дослідних робіт в ННЦ «ІАЕ»	
6	Зміст освітньо-наукової програми	
7	Нормативний зміст освітньо-професійної програми	
8	Атестація аспіранта	
9	Мета і завдання освітньо-наукової програми	
10	Науково-дослідницька робота аспіранта	
11	Асистентська (навчальна) педагогічна практика	
12	Проміжна та підсумкова атестація	
13	Проміжна атестація	
14	Підсумкова атестація	
15	Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури	
16	Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспіранта	
17	Матеріально-технічне, науково-методичне та інформаційне забезпечення виконання освітньо-наукової програми	
18	Список рекомендованої літератури	
19	Додатки:	
20	Додаток 1. Розподіл змісту освітньо-наукової програми, та максимальний навчальний час за дисциплінами підготовки	
21	Додаток 2. Орієнтовний розподіл аудиторного навчального часу, год.	
22	Додаток 3. Відомості про кількісні та якісні показники кадрового забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
23	Додаток 4. Відомості про кількісні та якісні показники матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
24	Додаток 5. Відомості про навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
25	Додаток 6. Відомості про інформаційне забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
26	Додаток 7. Зведені відомості про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти	
27	Додаток 8. Опис документів, що подаються для отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності або розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
28	Додаток 12. кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти	

29	Відомості про гаранта освітньо-наукової програми	
30	Довідка про відповідність кадровим вимогам	
31	Додаток 13. Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
32	Додаток 14. Технологічні вимоги щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	
33	Додаток 15. Технологічні вимоги щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти	

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі розвитку України сільське господарство і харчова та переробна промисловість залишаються провідними галузями вітчизняної економіки. Подальший їх розвиток передбачений серед пріоритетів стратегічними документами держави. Тому потреба у підготовці спеціалістів третього (науково-освітнього) рівня з питань аграрної економіки, що спеціалізовані на вирішенні проблем розвитку агропродовольчого сектора економіки, підприємств і організацій аграрної сфери, надзвичайно гостра.

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (ННЦ ІАЕ, як провідна наукова установа Національної академії аграрних наук України, має багаторічний успішний досвід підготовки спеціалістів вищої кваліфікації з спеціальностей 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» та 08.00.04 «Економіка та управління підприємством» (за видами економічної діяльності).

Постановою від 23 березня 2016 року №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» змінено порядок підготовки аспірантів, яким упорядковано прийом до наукової установи здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук; передбачаються вступні випробування та виконання особою відповідної освітньо-наукової програми за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Ця атестаційна справа опрацьована на виконання Постанови.

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки фахівців третього рівня кваліфікації за спеціальністю 051 «Економіка» визначає вимоги до рівня освіти осіб, які навчатимуться за ОНП, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен володіти здобувач наукового ступеня *доктора філософії*.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі.

Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій

раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» в аспірантурі становить чотири роки.

ОНП використовується в ННЦ «Інститут аграрної економіки» (ННЦ ІАЕ) при підготовці фахівців третього рівня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». ОНП передбачає такі цикли підготовки:

- загальної підготовки, що забезпечує третій (освітньо-науковий) рівень;
- професійної підготовки, що забезпечує необхідний освітньо-науковий рівень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за циклами подано у таблиці.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою ННЦ ІАЕ, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних наукових установ (вищих навчальних закладів) відповідно до законодавства.

Система внутрішнього забезпечення ННЦ ІАЕ якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів, передбачених законом про вищу освіту:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників наукової установи (вищого навчального закладу) та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті наукової установи (вищого навчального закладу), на інформаційних стендах тощо;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників та наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів, за освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом та публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників наукових установ (вищих навчальних закладів) і здобувачів вищої освіти.

Виконання зазначених вище процедур і заходів в ННЦ «Інститут аграрної економіки» щодо забезпечення якості вищої освіти третього рівня підтверджується статусом національного наукового центру.

Загальна характеристика освітньо-наукової програми

051 – ЕКОНОМІКА	
Тип диплома та обсяг програми	Диплом доктора філософії з економіки, 4 академічних роки, 38 кредитів ЄКТС
Наукова установа	Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Ліцензуюча інституція	Міністерство освіти і науки України, Україна, пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135
Рівень програми	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень
A	Мета програми
	Підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі аграрної економіки, регулювання розвитку соціально-економічних відносин і систем, економічних процесів і господарських відносин у виробничій та невиробничій сферах шляхом наукових досліджень і отримання нових та/або практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту дисертацій.
B	Характеристика програми
1	Предметна область (галузь знань) 05 – Соціальні та поведінкові науки 051 – ЕКОНОМІКА
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій. Загальний: Діяльність в сфері прогнозування та моделювання розвитку соціально-економічних систем, вирішенням стратегічних завдань розвитку економіки з урахуванням комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу і тенденцій розвитку в конкурентному середовищі, а також в певній галузі суспільного виробництва і держави в цілому. Загальний фокус програми включає завдання: - дослідження ринку та виявлення потреб споживачів, розроблення прогнозів для забезпечення розвитку агропродовольчої галузі в довгостроковій

		<p>перспективі;</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійне визначення цілей розвитку та підтримки конкурентоспроможності галузі; - визначення сутності моделей управління, їх види, значення, характеристика; - застосування методологічного інструментарію формування аналітичних моделей розвитку; - формування високоефективного виробничого потенціалу, здатного забезпечити конкурентоспроможність галузі на національному та світовому ринках; - визначення необхідних обсягів виробництва та попиту, структури постачання та споживачів для забезпечення продовольчої безпеки; - забезпечення конкурентоспроможності галузі та товарів, нагромадження (підтримки) конкурентних переваг тощо; - інвестування (визначення джерел і напрямків використання інвестицій) та управління активами галузі задля отримання високих економічних результатів діяльності (прибутковість, продуктивність, ефективність); - використання досягнень науково-технічного прогресу завдяки налагодженню спеціальної інноваційної підсистеми, формування науково-технічного потенціалу галузі та економіки держави. <p>Дослідження методологічних основ системного підходу в управлінні та життєдіяльності соціально-економічних систем.</p> <p>Визначення концептуальних засад стратегічного управління розвитком людських капіталу та ресурсів.</p> <p>Аналіз та оцінка стану людських капіталу та ресурсів для досягнення цілей стратегічного управління розвитком</p> <p>Дослідження організації, планування, контроль та мотивації як функцій стратегічного управління людськими ресурсами в системі їх неперервного розвитку</p> <p>Визначення перспективних напрямів екологізації процесів освіти, науки, виробництва та управління процесами екологізації</p> <p>Пошук інформації в процесі наукової роботи та технологія наукових досліджень у сфері наук доби глобалізації.</p> <p>Визначення методів і економічних важелів регулювання економічних процесів та їх ефективність на внутрішніх і зовнішніх ринках.</p> <p>Розроблення теоретичних і практичних основ</p>
--	--	--

ціноутворення та організації торгівлі на вітчизняних і світових товарних ринках.

Розроблення концептуальних, теоретичних і методологічних основ ефективного функціонування галузі та товарного ринку. Розроблення теоретичних і методичних основ управління процесами на організованому товарному ринку.

Шляхи підвищення та засоби реалізації економічної політики та регулювання економікою на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях.

Визначення закономірностей функціонування, формування територіальних організованих ринків товарів і капіталу, що сприяють підвищенню конкуренції вітчизняної продукції.

Розроблення стратегій економічного розвитку агропродовольчого сектора економіки.

Прогнозування окремих процесів в системі державного управління агропродовольчим сектором економіки.

Спеціальний:

Дослідження закономірностей і розроблення теоретичних і практичних аспектів, методів і підходів щодо:

- державного регулювання агропродовольчим сектором економіки та сільськими територіями
- методів, форм та економічних важелів регулювання економічних процесів у аграрній сфері та їх ефективність;
- структури та завдань органів державного управління агропродовольчим сектором економіки та сільськими територіями;
- забезпечення продовольчої та економічної безпеки регіонів та національної економіки;
- регулювання інвестиційних процесів в агропродовольчому секторі економіки, державна інвестиційна політика та механізм її реалізації;
- інноваційного розвитку в агропродовольчому секторі економіки, державна інноваційна політика, науково-технічна політика та механізм її реалізації;
- формування стратегій економічного розвитку агропродовольчого сектора економіки в умовах міжнародної економічної інтеграції;
- управління у сфері природокористування, охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки в агропродовольчому виробництві;
- участі України в глобальному та регіональному економічному, науково-технічному та інформаційному співробітництві щодо агропродовольчого сектора економіки

		<ul style="list-style-type: none"> - концептуальних основ розвитку сільського господарства, формування і регулювання відносин власності в агропродовольчому секторі економіки. - реформування та економічного регулювання земельних і майнових відносин в аграрній сфері; - обґрунтування системи заходів по ефективному використанню виробничого потенціалу АПК (земельні та трудові ресурси, основні засоби тощо). - розвитку системи ціноутворення та економічного механізму функціонування в агропродовольчому секторі економіки. - формування собівартості, цін та рентабельності виробництва в продуктових підкомплексах АПК на всіх етапах відтворювального процесу; - забезпечення транспортного обслуговування і логістики та її застосування в управлінні вантажними потоками в агропродовольчому секторі економіки; - фундаментальних і прикладних аспектів глобальних продовольчої та екологічної проблем та викликів економічного розвитку; - підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів у сільському господарстві, включаючи меліоровані землі; - державної політики, механізму регулювання та підтримки аграрнопродовольчого сектора економіки.
3	Орієнтація програми	<p>Освітня, дослідницька та прикладна. Наукові дослідження з новими та удосконаленими, практично спрямованими і цінними теоретичними та методичними результатами.</p>
4	Особливості програми	<p>Освітня складова програми. Програма реалізується у невеликих групах дослідників за спеціалізацією аграрна економіка. Програма передбачає диференційований підхід до аспірантів очної і заочної форми навчання та здобувачів.</p> <p>Програма реалізується із застосуванням широкого кола загальнонаукових і спеціальних аналітичних методів, принципів і прийомів наукових досліджень, з врахуванням сучасного світового досвіду в сфері економіки.</p> <p>Передбачено написання дисертації, проведення поглиблених проблемно-орієнтованих лекційних курсів, практичних занять, тренінгів та самостійної науково-дослідної роботи, з обов'язковою науковою програмою стажування та розробкою портфоліо особистого наукового розвитку.</p>

С	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	<p>Дослідницька та викладацька діяльність у сфері економіки.</p> <p>Посади згідно класифікатора професій України. Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник) малого підприємства (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4).</p> <p>Місце працевлаштування. Міністерство аграрної політики і продовольства України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, вищі навчальні заклади економічного спрямування, науково-дослідні інститути (станції, лабораторії), підприємства, торговельні організації, товарні та фондові біржі, коледжі.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-ому (постдокторському) рівні НРК України у галузі економіки; - навчання на 8-ому (докторському) рівні НРК України у споріднених галузях наукових знань; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у т. ч. закордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Підхід до викладання та навчання передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-зорієнтований підхід і розвиток мислення у аспірантів (здобувачів); - тісна співпраця аспірантів (здобувачів) зі своїми

		<p>науковими керівниками;</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримка та консультування аспірантів (здобувачів) з боку науково-педагогічних та наукових працівників ННЦ ІАЕ і галузевих науково-дослідних інститутів, у тому числі забезпечуючи доступ до сучасного обладнання; - залучення до консультування аспірантів (здобувачів) визнаних фахівців-практиків економічної науки; - інформаційну підтримку щодо участі аспірантів (здобувачів) у конкурсах на одержання наукових стипендій, премій, грантів (у тому числі міжнародних); - надання можливості аспірантам (здобувачам) брати участь у підготовці наукових проектів на конкурси Міністерства освіти і науки України; - безпосередню участь у виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт.
2	Система оцінювання	<p>Письмові та усні экзамени (проблеми та наукові задачі), семінари й наукові звіти з оцінюванням досягнутого, обговорення результатів досліджень (в т.ч. апробація результатів: наукові статті та доповіді на конференціях); звіти аспірантів (здобувачів), за результатами виконання індивідуального плану. Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».</p>
3	Форма контролю успішності навчання аспіранта (здобувача)	<p>Освітня складова програми. Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного та підсумкового контролю.</p> <p><i>Поточний контроль</i> знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу).</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> успішності навчання аспіранта (здобувача) проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзаменів – за результатами вивчення таких обов'язкових дисциплін освітньої програми, як філософія та іноземна мова за професійним спрямуванням, а також комплексний фаховий екзамен за результатами вивчення дисциплін професійної підготовки; - заліків – за результатами вивчення всіх інших дисциплін передбачених навчальним планом. <p>У межах дисциплін, що забезпечують професійну підготовку, позитивні оцінки з поточного і підсумкового контролю можуть виставлятися</p>

		<p>автоматично, якщо аспірантом підготовлені та опубліковані наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань та/або видань, які включені до міжнародних наукометричних баз. Кількість статей та їх тематика узгоджується з науковим керівником.</p> <p>Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності аспірантів (здобувачів) здійснюється на основі кількісних та якісних показників, що характеризують підготовку наукових праці, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача). Звіти аспірантів (здобувачів), за результатами виконання індивідуального плану, щорічно затверджуються на засіданні відділень (відділів) та вченій раді інституту з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в аспірантурі.</p> <p>Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».</p>
Е	Програмні компетентності	
1	Загальні (універсальні) компетентності	<p>Здатність до науково-професійного іншомовного мовлення. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів для спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах.</p> <p>Здатність до цілісного викладу основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Комплексність у використанні інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень на рівні доктора філософії.</p> <p>Компетентність володіння методами математичного и алгоритмічного моделювання при аналізі проблематики наукового дослідження.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних наукових джерел. Здатність працювати з різними джерелами інформації, аналізувати та синтезувати її, виявляти не вирішені раніше задачі (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези.</p> <p>Комплексність в організації творчої діяльності та</p>

		<p>процесу проведення наукових досліджень. Здатність організувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.</p> <p>Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт.</p> <p>Здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.</p> <p>Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).</p> <p>Комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень.</p> <p>Комплексність у розробці та реалізації наукових проєктів та програм. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проєкти і програми в галузі економіки.</p> <p>Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.</p> <p>Здатність пропонувати концепції, моделі та використовувати нові способи і інструменти професійної діяльності.</p> <p>Здатність приймати управлінське рішення, оцінювати їх можливі наслідки і нести за них відповідальність.</p>
2	<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>Комплексність у проведенні досліджень у галузі аграрної економіки та соціально-економічного розвитку сільських територій.</p> <p>Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження.</p> <p>Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової та вітчизняної економіки, аграрних ринків, інтеграційних процесів.</p> <p>Здатність планування та управління часом підготовки дисертаційного дослідження.</p> <p>Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі економіки.</p> <p>Комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі аграрної економіки.</p> <p>Комплексність у формуванні структури дисертаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення.</p> <p>Здатність створювати нові знання через оригінальні</p>

		<p>дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження.</p> <p>Здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію.</p> <p>Здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.</p> <p>Комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань у галузі економіки та суміжних з нею сферах соціальних і поведінкових наук.</p>
--	--	--

F	Програмні результати навчання
----------	--------------------------------------

	<p><i>Знання та розуміння іноземної мови, вміння та навички використовувати її для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, розуміння іншомовних наукових та професійних текстів, вміння та навички спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах, вміння працювати спільно з дослідниками з інших країн.</i></p> <p><i>Знання та розуміння теорії та методології системного аналізу, знання та розуміння етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів та явищ у національній економіці, вміння та навички використовувати методологію системного аналізу у економічній науці.</i></p> <p><i>Знання основних понять математичної статистики та математичних методів моделювання. Вміння та навички застосовувати методи математичної обробки експериментальних даних та оцінки їх точності та достовірності.</i></p> <p><i>Знання та розуміння методів наукових досліджень, вміння та навички використовувати їх на рівні доктора філософії.</i></p> <p><i>Вміння та навички працювати з різними джерелами, вишукувати, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію. Розуміння наукових статей у сфері обраної спеціальності. Вміння та навички працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами, такими як Web of Science, Scopus та ін. Вміння та навички відслідковувати найновіші досягнення у економічній науці та знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів аспіранта (здобувача). Знання, розуміння, вміння та навички використання правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку. Знання та розуміння змісту і порядку розрахунку основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Хірша (h-індекс), імпакт-фактор. Вміння та навички аналізувати інформаційні джерела, виявляти протиріччя і не вирішенні раніше проблеми або їх частини, формулювати робочі гіпотези.</i></p> <p><i>Вміння та навички організовувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.</i></p> <p><i>Вміння та навички оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</i></p>
--	--

Вміння та навички критично сприймати та аналізувати думки й ідеї інших вчених, шукати власні шляхи вирішення проблеми, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

Вміння та навички генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення.

Знання, вміння та навички розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в галузі економіки та соціально-економічного розвитку.

Знання та розуміння основних теоретичних понять у галузі інформаційних технологій та інформаційних систем. *Знання* методик та алгоритмів обробки великих масивів даних за допомогою інформаційних технологій. *Вміння та навички* використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати інформаційні технології для обробки та аналізу результатів експериментальних досліджень та їх представлення.

Вміння та навички організовувати творчу діяльність, роботу над науковими статтями та доповідями. *Вміння та навички* виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження у економіці сільського господарства та суміжних з нею науками. *Вміння та навички* організовувати самоперевірку відповідності матеріалів дисертаційного дослідження встановленим вимогам.

Вміння та навички здійснювати ретроспективний аналіз наукового доробку у напрямі дослідження економічних процесів та закономірностей розвитку світових та вітчизняних ринків, галузей тощо.

Знання та розуміння генезису розвитку наукової думки в економіці. *Вміння та навички* використовувати статистичні методи аналізу для встановлення тенденцій та динамічних процесів у економіці.

Вміння та навички планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження.

Вміння та навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі економіки.

Вміння та навички виявляти та вирішувати наукові задачі та проблеми у галузях економіки та соціально-економічного розвитку. *Вміння та навички* формулювати мету, задачі, об'єкт та предмет дослідження. *Вміння та навички* формувати структуру дисертаційного дослідження та рубрикацію його змістовного наповнення, а також представляти власні результати на розгляд колег.

Вміння та навички створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. *Вміння та навички* брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах.

Вміння та навички публічно представляти, захищати результати дисертаційного дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою. *Вміння та навички* використовувати сучасні засоби для візуальної презентації результатів дисертаційного дослідження.

Вміння та навички брати участь у критичному діалозі.

Вміння та навички зацікавити результатами економічного дослідження на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях.

G	<p align="center">Програмні результати наукової роботи</p> <p><i>Підготовка та публікація наукових статей (кількість яких передбачена відповідними нормативно-правовими актами), монографій, науково-методичних рекомендацій, тез доповідей.</i></p> <p><i>Участь у виконанні бюджетних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних робіт (тем).</i></p> <p><i>Участь з доповідями на конференціях, семінарах, форумах.</i></p> <p><i>Впровадження результатів дослідження у виробництво та навчальний процес.</i></p> <p><i>Підготовка і публічний захист дисертації на засіданні спеціалізованої вченої ради.</i></p>
Основні компоненти освітньої програми	
<p>Перелік освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових робіт)</p>	<p><i>Освітня компонента – 36 кредитів:</i></p> <p>Філософія науки – 4 кредитів;</p> <p>Фахова іноземна мова – 6 кредитів;</p> <p>Методологія наукових досліджень в галузі економіки – 6 кредитів;</p> <p>Системний аналіз та теорія систем – 1 кредит;</p> <p>Концепції та моделі розвитку соціально-економічних систем – 2 кредити;</p> <p>Стратегічне управління людськими ресурсами – 1 кредит;</p> <p>Стратегії економічного розвитку та Європейської інтеграції – 3 кредити;</p> <p>Екологізація науки, освіти та виробництва – 2 кредити;</p> <p>Прогнозування розвитку економіки та територій – 2 кредити</p> <p>Державне регулювання – 1 кредит;</p> <p>Управління комплексним розвитком сільського господарства і сільських територій – 4 кредити;</p> <p>Формування і розвиток соціального капіталу – 2 кредити;</p> <p>Актуальні проблеми соціальної відповідальності бізнесу – 2 кредити;</p> <p>Науково-педагогічна практика – 6 кредитів;</p> <p>Кваліфікаційні екзамени.</p>
Академічна мобільність	
<p>Індивідуальна академічна мобільність уможливується в рамках договорів між вузами і науковими установами про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки. ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН здійснює співробітництво з такими ВНЗ та установами: Житомирський національний агроекологічний університет, Житомирський державний технологічний університет, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Білоцерківський національний аграрний університет, Сумський національний аграрний університет, Уманський національний університет садівництва, Національний університет харчових технологій.</p>	

Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України.

До керівництва науковою роботою здобувачів можуть бути залучені провідні фахівців університетів України на умовах індивідуальних договорів.

Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших університетах України, за умови відповідності їх кількості.

Навчання іноземних аспірантів проводиться на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

Атестація здобувача третього рівня вищої освіти

Державна атестація освітньої складової освітньо-наукової програми здійснюється шляхом складання кваліфікаційних екзаменів з дисциплін загальної та професійної підготовки перед комісією, склад якої затверджується директором інституту.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства.

ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Теорія та практика прогнозування та макроекономічне планування в системі державного управління агропродовольчим сектором економіки.

Механізми управління економікою на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях.

Методи та економічні важелі регулювання економічних процесів у аграрній сфері та їх ефективність.

Економічна та аграрна політика держави, шляхи та засоби їх реалізації.

Форми, методи та важелі державного регулювання агропродовольчим сектором економіки та сільськими територіями.

Організаційні форми, структура та завдання органів державного управління агропродовольчим сектором економіки та сільськими територіями.

Продовольча та економічна безпека регіонів та національної економіки.

Інвестиційний процес в агропродовольчому секторі економіки, державна інвестиційна політика та механізм її реалізації.

Інноваційний розвиток в агропродовольчому секторі економіки, державна інноваційна політика, науково-технічна політика та механізм її реалізації.

Формування стратегій економічного розвитку агропродовольчого сектора економіки (стратегія макроекономічного розвитку, стратегічне планування розвитку окремих макроекономічних процесів).

Державне прогнозування соціально-економічного розвитку агропродовольчого

сектора та національної економіки.

Державні програми соціально-економічного розвитку агропродовольчого сектора економіки та державні цільові програми.

Державне регулювання інституціональних змін в агропродовольчому секторі та національній економіці, роздержавлення власності та приватизація, управління державними корпоративними правами.

Прогнозування та державне регулювання окремих макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання, інвестиції, інфляція, валютний курс тощо).

Прогнозування та державне регулювання довгострокового економічного розвитку агропродовольчого сектора економіки.

Регуляторна політика держави щодо агропродовольчого сектора економіки та механізм її реалізації.

Антимонопольна (конкурентна) політика щодо агропродовольчого сектора економіки та механізм її реалізації.

Проблеми управління у сфері природокористування, охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки в агропродовольчому виробництві.

Проблеми економічної оцінки природно-ресурсного потенціалу та якості навколишнього природного середовища в агропродовольчому виробництві.

Теорія та методологія економічних відносин у сфері природокористування, охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки в агропродовольчому секторі економіки.

Світові аграрні ринки та сільське господарство, тенденції та закономірності їх розвитку.

Прямі зарубіжні інвестиції в агропродовольчий сектор економіки та міжнародне виробництво.

Глобальні продовольча та екологічна проблеми та виклики економічного розвитку.

Проблеми участі України в глобальному та регіональному економічному, науково-технічному та інформаційному співробітництві щодо агропродовольчого сектора економіки.

Теоретичні і методологічні основи та прикладні питання аграрної політики, концептуальних основ розвитку сільського господарства, формування і регулювання відносин власності в агропродовольчому секторі економіки.

Проблеми реформування і економічного регулювання земельних і майнових відносин в аграрній сфері.

Обґрунтування системи заходів по ефективному використанню виробничого потенціалу АПК (земельні та трудові ресурси, основні засоби тощо).

Системи ціноутворення та економічний механізм функціонування в агропродовольчому секторі економіки.

Формування собівартості, цін та рентабельності виробництва в продуктових підкомплексах АПК на всіх етапах відтворювального процесу.

Закономірності формування і ефективність функціонування інтеграційних структур «сільське господарство - переробні галузі промисловості - збут і реалізація».

Розробка наукових основ удосконалення економічних взаємовідносин сільськогосподарського виробництва з сферою заготівель, переробки, зберігання і реалізації продукції в ринкових умовах.

Теоретичні і методичні основи транспортного обслуговування і логістики та її

застосування в управлінні вантажними потоками в агропродовольчому секторі економіки.

Проблеми зовнішньоекономічної діяльності і розвитку експортного потенціалу агропродовольчого сектору економіки.

Економічна ефективність використання земельних ресурсів у сільському господарстві, включаючи меліоровані землі.

Економічні аспекти екологічно сталого розвитку агропродовольчого сектора економіки.

**Керівник проектної групи
(гарант освітньо-наукової
програми):**

Заступник директора «Інститут
аграрної економіки», доктор
економічних наук, професор

Пугачов Микола Іванович

Список рекомендованої літератури

1. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму [Текст] / О. Г. Білорус ; НАН України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2003. – 357 с.
2. Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво: моногр. / З. С. Варналій. – К. : Знання України. – 2015. – 463 с.
3. Герчикова И. Н. Регулирование предпринимательской деятельности: государственное и межфирменное : учеб. пособие / И. Н. Герчикова. – М. : Консалтбанкир, 2002. – 704 с.
4. Геєць В.М., Мазаракі А.А. та ін. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) / [В.М. Геєць та ін.] ; за ред. А.А. Мазаракі. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 279 с.
5. Глобальное конкурентное пространство: монография / О. Г. Белорус, Ю. М. Пахомов, И. Ю. Гузенко, А. К. Скаленко, О. В. Гаврилюк; ГВУЗ «Киев. нац. экон. ун-т им. В.Гетьмана», Ин-т мировой экономики и междунар. отношений НАН Украины, Междунар. ассоц. «Украина – Рим. клуб», Междунар. ин-т глобалистики. — К. : КНЕУ, 2008. — 720 с.
6. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика [Текст] / Діброва А. Д. – К. : ВПД «Формат», 2008. – 488 с.
7. Ещенко П. С., Арсеенко А. Г. Куда движется глобальная экономика в XXI веке? [Текст] / Ещенко П. С., Арсеенко А. Г. – К. : Знання України, 2012. – 479 с.
8. Ємність внутрішнього споживчого ринку сільськогосподарської продукції та продовольства : монографія / [Шпичак О. М., Лупенко Ю. О., Жук В. М. та ін.] ; за ред. О. М. Шпичака. – К. : ННЦ ІАЕ, 2013. – 186 с.
9. Кваша С. М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку [Текст] / Кваша С. М. – К. : ЗАТ «НІЧЛАВА». – 2000. – 252 с.
10. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації [Текст] / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базиліюк, Я. В. Белінська та ін.; За ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2005. – 388 с.
11. Кредісов В. А. Підприємництво в Україні: суть, типи та умови формування / В. А. Кредісов. – К. : Знання України, 2003. – С.19.
12. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика [Текст]. Пер. с англ. II-го изд. – К. : Хагар–Демос, 2003. – 785 с.
13. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу : монографія / Е. М. Лібанова. – К. : Ін-т демографії та

соц. дослідж., 2008. – 330 с.

14. Лупенко Ю. О. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи / Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк та ін. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – 516 с.

15. Макаренко А. П. Теорія і практика державного регулювання в аграрній сфері: [монографія] / А. П. Макаренко. – К. : ННЦ «Інститут аграрної економіки». – 2009. – 636 с.

16. Малік М. Й., Нужна О. А. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методолгія і механізми (монографія) / Малік М. Й., Нужна О. А. – К. : 2007, ННЦ ІАЕ. – 270 с.

17. Микитюк В. М. Відродження галузі скотарства в умовах ринкових трансформацій: монографія / Микитюк В. М. – Житомир : Вид-во «Житомирський нац. агроєкологічний університет», 2012. – 512 с.

18. Мостенська Т. Л. Економічний механізм функціонування молочної промисловості України: Монографія / Мостенська Т. Л. – К. : УДУХТ, 2011. – 328 с.

19. Основи аграрного підприємництва: наукове видання / П. Т. Саблук, М. Й. Малік, В. В. Зіновчук та ін.; за ред. М. Й. Маліка. – К. : [б. в.], 2000. – 582 с.

20. Осташко Т. О. Внутрішній агропродовольчий ринок України в умовах СОТ [Текст] / Осташко Т. О., Волощенко Л. Ю., Ленінова Г. В. / відпов. ред. д-р екон. наук, проф. В. О.Точилін. – К. : Ін-т екон. та прогноз. НАН України, 2010. – 208 с.

21. Півторак В. С. Розвиток малого підприємництва в сільському господарстві / В. С. Півторак. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – 52 с.

22. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 за № 2063-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.zakon.rada.gov.ua>.

23. Продовольча безпека: сутність, стан та особливості забезпечення: Монографія / Керівник авт. кол. проф. І. В. Федулова. – К. : Кондор–Видавництво, 2013. – 468 с.

24. Про концепцію державної політики розвитку малого підприємництва: Постанова КМУ від 3.04.1196р. за № 404 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

25. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21.12.2000 р. за № 2157-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.zakon.rada.gov.ua>.

26. Про Програму державної підтримки підприємництва в Україні: Постанова КМУ від 17.03.1993 за № 201 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

27. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 р. за № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

28. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні. Національна доповідь. – К., 2009.

29. Саблук П. Т. Глобалізація і продовольство [Текст] / П. Т. Саблук, О. Г. Білорус, В. І. Власов. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 632 с.

30. Серова Е. В. Аграрная экономика [Текст] / Евгения Викторовна Серова. – М. : ГУ ВШЭ, 2009. – 480 с.

31. Соколенко С. И. Производственные системы глобализации [Текст] / Соколенко С. И. – К. : Логос, 2002. – 352 с.

32. Соціально-економічні засади розвитку сільських територій (економіка, підприємництво і менеджмент) : монографія / [Малік М. Й., Кропивко М. Ф., Булавка О. Г. та ін.] ; за ред. М. Й. Маліка – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 642 с.

33. Стежко Н. В. Продовольча проблема в умовах глобалізації світової економіки : монографія / Стежко Н. В. – Кіровоград : ТОВ «Поліграф сервіс», 2014. – 356 с.

34. Стратегічні напрями розвитку підприємництва і кооперації в сільському господарстві на період до 2020 року / [Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, В. М. Заяць та ін.] ; за ред. М. Й. Маліка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2013. – 50 с.

35. Шевченко И. К. Организация предпринимательской деятельности : учеб. пособие / И. К. Шевченко. – Таганрог : Издательство ТРТУ, 2004. – 92 с.

36. Шибаніна О. В. Формування і ефективний розвиток продовольчого підкомплексу АПК [Текст] / Шибаніна О. В. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 368 с.

37. Шубравська О. В. Сталий розвиток агропродовольчої системи України : Монографія / Шубравська О. В. – К. : Інститут економіки НАН України, 2002. – 203 с.

38. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції [Текст] / [П. Т. Саблук, В. Я. Месель–Веселяк, О. М. Шпичак та ін.]; За ред. П. Т. Саблука. – К. : ІАЕ, 2010 – 556 с.